

Františkovo slovo

č.199

Uznat, že jsme žebráky prosícími o spásu

Dějiny národů i jednotlivců mají účel a cíl: definitivní setkání s Pánem

Papež: Josef byl Mariin snoubenec, nikoli Boží úředník

František: Dochází k systematickému kulturnímu výsměchu Ježíšovým učedníkům

O přikázáních – Nepožádáš manželky bližního svého, ani statku jeho

Římský biskup: Pravá radost plyne ze „skartagonismu“

Svoboda se neomezuje na to, co se právě děje, protože je vždycky přesažná

Každý sedmý křesťan pronásledován pro víru

Asia Bibi stále čeká na nabídku azylu

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Uznat, že jsme žebráky prosícími o spásu

Podívejme se na tři činy vykonané Ježíšem v evangeliu.

První. *Odchází* za plného dne. Opouští zástup ve chvíli úspěchu, kdy byl oslavován za rozmnožení chlebů. Učedníci si chtěli užívat slávy, ale On je přiměl k odchodu a rozpustil zástupy (srov. Mt 14,22-23). Lidé Jej hledali, ale On se uchýlil do samoty, a když nastal večer, vystoupil na horu a sám se modlil. Potom uprostřed noci sestoupil dolů a kráčel po vzdouvajícím se moři. V tom všem jde Ježíš proti proudu. Nejprve opouští úspěch a potom poklid. Učí nás *odvaze opustit* jak úspěch, který nadouvá srdce, tak poklid, který uspává duši.

Odejít kam? K Bohu v modlitbě a k potřebným v lásce. Pravými poklady života jsou Bůh a bližní. Vystupovat k Bohu a sestupovat k bratřím – to je trasa, kterou ukazuje Ježíš. Odrazuje nás od nerušené pastvy v nížinách života, od zahálčivého živoření v drobných všedních zadostiučiněních. Ježíšovi učedníci nejsou určeni k předvídatelnému poklidu normálního života. Jako Pán Ježíš žijí na svojí cestě, nezatížení a připraveni opustit časnou slávu, a varují se lpění na pomíjivostech. Křesťan ví, že jeho vlast je jinde, ví, že už nyní – jak připomíná apoštol Pavel ve druhém čtení – je spoluobčanem ostatních křesťanů a členem Boží rodiny (srov. Ef 2,19). Je agilním poutníkem života. Nežijeme pro hromadění, naše radost spočívá v opouštění toho, co pomíjí, a v držení toho, co trvá. Prosme Boha o připodobnění církvi, kterou líčí první čtení a která je stále v pohybu, osvědčena v opouštění a věrná ve službě (srov. Sk 28,11-14). Probud' nás, Pane, ze zahálčivého poklidu, ze závětří našich bezpečných přístavů. Uvolni nás z kotvišť sebevztažnosti, která tíží život, osvobod' nás od hledání našich úspěchů. Uč nás, Pane, umění *opouštět* a vydávat se Tvou životní trasou: k Bohu a k bližnímu.

Druhý čin. Ježíš *povzbuzuje* uprostřed noci. Přichází ke svým za tmy, »po moři« (Mt 14, 25). Ve skutečnosti je to jezero, avšak moře a jeho temné hlubiny evokovaly v té době síly zla. Jinými slovy, Ježíš vychází vstříc svým učedníkům tím, že potírá zlovolné nepřátele člověka. Takový je význam tohoto znamení, které není oslavou manifestací moci, nýbrž zjevením, jež nás ujišťuje, že Ježíš, pouze Ježíš, vítězí nad našimi nepřáteli: ďáblem, hříchem, smrtí, strachem, zesvětštěním. I dnes nám praví: »Vzmužte se! To jsem já, nebojte se!« (Mt 14,27).

Bárka našeho života je často zmítána vlnami a větrem. A když jsou vody klidné, zanedlouho se opět začnou vzdouvat. Potýkáme se tak s chvilkovými bouřemi, jež působí dojmem, že jsou našimi jedinými problémy. Problémem však není bouře této chvíle, nýbrž způsob životní navigace. Tajemstvím dobré navigace je Ježíš pozvaný na palubu. Kormidlo života je třeba svěřit Jemu, protože On je Tím, kdo určuje trasu. Pouze On totiž dává život ve smrti a naději v bolesti. Pouze On uzdravuje srdce odpuštěním a vysvobozuje ze strachu důvěrou. Pozvěme dnes Ježíše na loďku života. Jako učedníci zakoušejme, že je-li na palubě On, vichr se utiší (srov. 32) a nikdy nedojde ke ztroskotání. S Ním na palubě nikdy není možné se potopit. Jedině s Ježíšem jsme také my schopni povzbuzovat. Velice je zapotřebí lidí, kteří umějí povzbudit, nikoli však prázdnými slovy, nýbrž slovy života, skutky života. Pravá útěcha se dává v Ježíšově jménu. Nikoli formální a laciná útěcha, nýbrž Ježíšova přítomnost posiluje. *Povzbud'* nás, Pane, abychom, potěšeni Tebou, byli pravými těšiteli druhých.

Třetí Ježíšův čin. Uprostřed bouře *vztahuje ruku* (srov. v.31). Přitáhl Petra, který dostal strach, zapochyboval, začal se topit a zvolal: »Pane, zachraň mě!« (v.30). Můžeme se vcítit do Petra. Jsme malověrní a jsme tady, abychom žebrali o záchranu. Jsme ochuzeni o pravý život a potřebujeme vztaženou Pánovu ruku, která nás vyprostí ze zla. To je počátek víry, totiž zřeknout se domýšlivého přesvědčení, že jsme pořádní věřící, schopní a autonomní, a uznat, že potřebujeme záchranu. Víra roste v ovzduší, které vznikne, jsou-li spolu ti, kdo se nestaví na piedestal, nýbrž potřebují a žádají pomoc. Žít víru v kontaktu s těmi, kdo jsou v

nouzi, je proto důležité pro nás všechny. Není to sociologická volba, není to móda jednoho pontifikátu, nýbrž teologický požadavek. Uznat, že jsme žebráky prosícími o spásu, bratry a sestry všech, ale zejména chudých, které upřednostňuje Pán. Tak načerpáme evangelního ducha, »vždyť duch chudoby a lásky je slávou a znamením Kristovy církve« (*Gaudium et spes*, 88).

Ježíš vyslyšel Petrovo volání. Prosme o milost slyšet volání toho, kdo se ocitl ve vzednutých vodách. *Volání chudých*: uskřípnuté volání dětí, jež nemohou přijít na svět; maličkých, jež strádají hladem; dětí zvyklých spíše na děsivý lomoz zbraní než na radostný výskot při hraní. Je to volání skartovaných a opuštěných starců. Je to volání toho, kdo čelí životní bouři bez blízkosti přátel. Je to volání toho, kdo musí utéci, opustit dům a půdu a je bez příbytku. Je to volání celých populací, jimž jsou upírány jejich přírodní zdroje. Je to volání mnoha Lazarů, kteří pláčou, zatímco nemnoho boháčů pořádá hostiny z toho, co podle spravedlnosti patří všem. Nespravedlnost je perverzním kořenem chudoby. Volání chudých se každým dnem stává silnější, ale také se mu méně naslouchá. Každý den je mocnější, méně se mu naslouchá a je přehlušováno halasem několika boháčů, kterých je stále méně a jsou stále bohatší.

K pošlapané lidské důstojnosti se často přistupuje se založenýma nebo rozhozenýma rukama, v bezmoci před temnou silou zla. Křesťan však nemůže zůstat s rukama založenýma, lhostejnýma či fatalisticky rozhozenýma. Nikoli. Věřící *vztahuje ruku* jako ji Ježíš podává jemu. Bůh volání chudých slyší, ale my – ptám se? Máme oči k vidění, uši k slyšení a ruce k podání pomoci anebo stále opakujeme „až zítra“? „Silným hlasem chudých jakoby se sám Kristus dovolával lásky svých učedníků“ (*Gaudium et spes*, 88). Žádá nás, abychom Jej rozpoznali v hladovém, v žízňovém, v cizinci zbavenému důstojnosti, v nemocném a vězněném (srov. *Mt 25,35-36*).

Pán vztahuje ruku: je to nezištný čin, nikoli povinný. A tak se koná. Nejsme povoláni prokazovat dobro pouze tomu, kdo nás má rád. Oplatit je normální, ale Ježíš požaduje zacházet dál (srov. *Mt 5,46*): dát tomu, kdo nemůže vrátit, to znamená mít rád *zdarma* (srov. *Lk 6,32-36*). Pohledme na svoje dny: dělám něco nezištně? Dělám něco pro někoho, kdo nemůže ničím oplatit? Takto podaná ruka bude našim pravým bohatstvím v nebi.

Vztáhni k nám ruku, Pane, a vyproš' nás. Pomoz nám, abychom uměli mít rádi tak jako máš rád Ty. Nauč nás opustit, co je pomíjivé, povzbudit toho, kdo je nám po boku, a nezištně dávat potřebnému. Amen.

Angelus

18.11.2018

Dějiny národů i jednotlivců mají účel a cíl: definitivní setkání s Pánem

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V evangelním úryvku této neděle (srov. *Mk 13,24-32*) chce Pán poučit svoje učedníky o budoucích událostech. Není to v první řadě promluva o konci světa, ale spíše pozvánka k dobrému prožívání přítomnosti, k bdělosti a připravenosti, až budeme povoláni vydat počet ze svého života. Ježíš říká: »V těch dnech, po onom soužení, se zatmí slunce a měsíc přestane svítit, hvězdy budou padat« (v. 24-25). Tato slova v nás evokují začátek knihy Geneze, popis stvoření. Slunce, měsíc a hvězdy, jež od počátku dávají podle svého řádu světlo, které je znamením života, jsou zde popsány ve svém zániku, jak se propadají do tmy a chaosu, který je znamením konce. Avšak světlo, které zazáří v onen poslední den, bude jedinečné a nové, bude to Pán Ježíš, který přijde ve slávě se všemi svatými. Na tomto setkání konečně uvidíme Jeho tvář v plném světle Trojice, Tvář vyzařující lásku, před níž se v naprosté pravdě ukáže také každá lidská bytost.

Dějiny lidstva stejně jako ty individuální každého z nás nelze chápat jako pouhou následnost slov a faktů, jež postrádají smysl. Nemohou být ovšem interpretovány ani z fatalistického

hlediska jako by všechno bylo již předurčeno nějakým osudem, který odebírá veškerý prostor svobodě a brání uskutečňovat to, co je plodem pravého rozhodnutí. Ježíš nám v dnešním evangeliu naznačuje, že dějiny národů i jednotlivců mají účel a cíl, jehož je třeba dosáhnout, totiž definitivní setkání s Pánem. Neznáme dobu ani způsoby, kterými to nastane; Pán zdůraznil, že »o té hodině neví nikdo, ani andělé v nebi, ani Syn« (v.32). Všechno je uchováváno v tajnosti Otcova tajemství. Známe však zásadní princip, se kterým se musíme konfrontovat: »Nebe a země pomínou, ale má slova nepomínou« (v. 31). Toto je opravdu ústřední bod. V onen den každý z nás pochopí, zda svůj osobní život inspiroval Slovem Božího Syna anebo se k Němu otočil zády a raději důvěřoval svým vlastními slovy. Bude to nejzazší moment definitivního svěření se Otcově lásce a smilování.

Nikdo nemůže uniknout tomuto momentu, nikdo z nás! Vychytralost, kterou často vkládáme do svého jednání, abychom akreditovali obrázek, který chceme nabízet, už nebude k ničemu; rovněž tak moc peněz a ekonomických prostředků, jimiž si domyšlivě nárokujeme koupit všechno a všechny, už nepůjde použít. Nebudeme u sebe mít nic jiného než to, co jsme v tomto životě uskutečnili z víry v Jeho Slovo: všechno a nic z toho, co jsme prožili nebo opominuli učinit. S sebou si poneseme pouze to, co jsme darovali.

Prosme o přimluvu Pannu Marii, aby nás konstatace naší pozemské provizornosti a našich omezení nevrhala do úzkosti, nýbrž odkazovala k odpovědnosti vůči nám samým, vůči bližnímu a vůči celému světu.

20.11.2018

Papež: Josef byl Mariin snoubenec, nikoli Boží úředník

Vatikán. „Josef byl Mariin snoubenec, nikoli Boží úředník“, prohlašuje papež František v šestém televizním komentáři k modlitbě Zdrávas Maria, který v úterý večer vysílá italský kanál Tv2000. „Maria byla ve shodě s kulturou své doby svému muži podřízena. Připravovala mu jídlo, rozmlouvala s ním, mluvili spolu o svém synovi a také o něj sdíleli obavy, když ve dvanácti letech zůstal v Jeruzalémě. Byla to úzkost manžela a manželky, úzkost rodičů“, vysvětluje Svatý otec. „Šlo o normalitu v panenství“, dodává, „přičemž zásadní rozhodnutí příslušela Josefovi, jak to bylo v onom čase běžné.“ Maria nicméně častokrát ve snu přijímala Boží poselství, podotýká dále papež František: „Ona totiž byla milostiplná, kdežto Josef je spravedlivý muž, dbalý Božího slova. Krásný pár!“

Při popisu rodičovského vztahu k Ježíšovi papež využil své argentinské vzpomínky: „Mnohokrát jsem autobusem projížděl před buenosaireským vězením Villa Devoto. Stál tam pokaždý zástup matek, který všichni mohli pozorovat. Lidé se dívali na ony ženy, které čekaly ve frontě, protože uvnitř bylo jejich dítě. Když chce žena vstoupit do vězení, často si musí vytrpět ponižující prohlídku. Těm ženám to ale nevadilo, protože vše podstupovaly pro své děti.“ Také Marii záleželo na jejím synu, pokračuje římský biskup. „Nevšímal si lidských řečí. Tam (*na kříži*) ji syn opouští nejen kvůli tomu, že odchází ze života. Dává nám všem maminku, rodí na kříži.“

Papež ve své úvaze nad mariánskou modlitbou upřesnil, že Maria je Boží Matka a že Bůh se umenšuje. „Proto lze pochopit to, co Pavel v listě Filipánům říká o Božím synu, tedy že se ponížil až k smrti na kříži, vzal na sebe naše hříchy. Pavel tím zamýšlí, že se Bůh učinil hříchem. Bůh se hříchu nedopustil, ale stal se pro nás hříchem a Ona (*Maria*) je matkou nás všech, hříšníků“, říká papež František v televizním pořadu *Ave Maria*.

František: Dochází k systematickému kulturnímu výsměchu Ježíšovým učedníkům

Benátky. Kéž tato akce probudí žádoucí pozornost všech lidí k diskriminacím, jimiž trpí křesťané v mnoha částech světa, přeje papež František v listu nadaci Pomoc trpící církvi (*Kirche in Not*) u příležitosti dnešní akce „Benátky v červeném“.

V poselství, podepsaném kardinálem státním sekretářem Pietrem Parolinem a adresovaném k rukám benátského patriarchy mons. Francesca Moraglii, Svatý otec zdraví mladé účastníky diecézní poutě, která bude předcházet nasvícení Baziliky *Madonna della Salute*, části velkého benátského kanálu, mostu Rialto a dalších symbolických míst v městě na laguně. Smyslem akce je „upozornit veřejné mínění na drama mnoha křesťanů pronásledovaných pro svou víru.“ V některých zemích je totiž „dosazeno jediné náboženství, v jiných jsme svědky násilného pronásledování nebo systematického kulturního výsměchu vůči Ježíšovým učedníkům“, připomíná papežské poselství. Právě proto jsou důležité akce podobného druhu jako tato benátská, pořádaná papežskou nadací Pomoc trpící církvi, aby se pozornost světové veřejnosti zaměřila četné porušování náboženské svobody. Právo na ni patří totiž k základním lidským právům, které je nutné uznávat, protože je odrazem nejvyšší lidské důstojnosti, stojí v papežském poselství.

Připomeňme, že také církve v České republice se připojí k sérii akcí iniciované nadací Pomoc trpící církvi na podporu pronásledovaných křesťanů. **28. listopadu se bude slavit tzv. Červená středa.** Může se k ní připojit každý buď pouze vystavením červené svíčky či lampičky nebo prostřednictvím zvláštní modlitby za trpící křesťany ve farnostech.

Generální audience

21.11.2018

O přikázáních – Nepožádáš manželky bližního svého, ani statku jeho

(Ex 20,17)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Naše schůzky s Desaterem nás dnes přivádějí k poslednímu přikázání, které jsme vyslechli v úvodu. Tato slova nejsou jen závěrečnými slovy tohoto textu, ale mnohem víc. Jsou dovršením Desatera a dotýkají se jádra všeho, co nám sděluje. Podíváme-li se blíže, zjistíme totiž, že nepřidávají nic nového. Pokyny „*nebudeš dychtit po ženě svého bližního [...] a vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu*“ jsou přinejmenším latentně obsaženy v přikázáních o smilstvu a krádeži. Jaký je tedy smysl těchto slov? Je to shrnutí? Je to něco více?

Mějme na paměti, že všechna přikázání mají za cíl ukázat hranice života, meze, za nimiž člověk narušením svého vztahu k Bohu ničí sám sebe i bližního. Pokud jdeš dál, ničíš vztah k Bohu a tudíž i s druhými. A signalizují to přikázání. To poslední klade důraz na skutečnost, že všechna přestoupení vznikají ze společného vnitřního kořene: *zlé tužby*. Všechny hříchy se rodí ze špatné tužby, všechny začínají hnutím v srdci a na této vlně končí nějakým přestupkem. Nikoli však formálním přestupkem zákona, nýbrž přestupkem, kterým zraňujeme sebe i druhé.

Výslovně to říká v evangeliu Pán Ježíš: »Z nitra totiž, ze srdce lidí, vycházejí špatné myšlenky, smilství, krádeže, vraždy, cizoložství, lakota, zloba, lest, prostopášnost, závist, urážky, pýcha, nerozumnost. Všechno to zlé vychází z nitra a člověka poskvvrňuje« (*Mk 7,21-23*).

Chápeme tedy, že veškeré Desatero by nepřineslo žádný užitek, pokud by se nedotklo této roviny, totiž *lidského srdce*. Kde vznikají všechny ohavnosti? Desatero je v tomto bodě jasné a hluboké. Cílem posledního jeho přikázání je srdce, a pokud není svobodné srdce, pak málo prospěje ostatní. Problém spočívá v osvobození srdce od veškerého zla. Boží přikázání je

možné redukovat na pouhou hezkou fasádu, pod níž nadále zůstává otrocký a nikoli synovský život. Často se za farizejskou maskou dušné korektnosti skrývá něco ošklivého a nevyřešeného.

Musíme si těmito příkázáními nechat demaskovat touhu, protože nám ukazují naši chudobu a přivádějí nás ke svatému pokoření. Každý z nás se může ptát, jaké ošklivé tužby přicházejí nejčastěji. Závist, chamtivost, pomlouvání? Všechno, co přichází z mého nitra. Každý si může klást tuto otázku a prospěje mu to. Člověk potřebuje toto požehnané pokoření, které mu odhalí, že se nemůže osvobodit sám, a dovolává se proto záchrany u Boha. Nepřekonatelným způsobem to vysvětluje svatý Pavel právě v souvislosti s příkázáním *nepožádáš* (srov. Řím 7,7-24).

Marné je myslet si, že se můžeme napravit sami, aniž bychom dostali Ducha svatého. Marné je myslet si, že svoje srdce očistíme titánským úsilím své vlastní vůle. To není možné. Je třeba se otevřít vztahu k Bohu, v pravdě a svobodě. Jedině tak mohou naše námahy přinášet plody, neboť Duch svatý nás povede vpřed.

Posláním biblického Zákona není namlouvat člověku, že doslovnou poslušností dosáhne vykonstruované a navíc nedosažitelné spásy. Posláním Zákona je dovést člověka k jeho pravdě, totiž k jeho chudobě, která se stává autentickou, osobní otevřeností Božímu milosrdenství, jež nás proměňuje a obnovuje. Jedině Bůh je schopen obnovit naše srdce, pod podmínkou, že my otevřeme svoje srdce Jemu. To je jediná podmínka. On učiní všechno, ale musíme otevřít srdce.

Poslední slova Desatera vychovávají všechny k tomu, aby uznali, že jsou *žebráci*; pomáhají nám stanout před nepořádkem našeho srdce, abychom přestali žít sobecky, stali se chudými v duchu a opravdovými před Otcovou tváří, nechali se vykoupit Synem a poučit Duchem svatým. Učitelem, který nás vede, je Duch svatý. Nechme se vést. Jsme žebráci. Prosme o tuto milost.

»Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich je nebeské království« (Mt 5,3). Ano, blahoslavení ti, kdo se přestanou oklamávat a věřit, že se ze svojí slabosti mohou zachránit bez Božího milosrdenství, které jediné může uzdravit. Pouze Boží milosrdenství uzdravuje srdce. Blahoslavení ti, kdo si přiznají svoje zlé tužby a se srdcem pokořeným a litujícím nestanou před Bohem a před druhými lidmi jako spravedliví, nýbrž jako hříšníci. Hezké je to, co Petr pravil Pánu: »Pane, odejdi ode mne, jsem člověk hříšný!« (Lk 5,8). To je krásná modlitba: Pane, odejdi ode mne, jsem člověk hříšný. To jsou ti, co mají soucit a dovedou prokázat druhým milosrdenství, protože ho zakoušejí v sobě.

Římský biskup: Pravá radost plyne ze „skartagonismu“

Itálie. „Hledejme radost, ovšem tu pravou. Takové totiž všichni máme zapotřebí“, vybízí papež František v předmluvě k právě vycházející knize římského faráře Maurizia Mirilla, příznačně nazvané „Stačí špetka radosti, jen když dovršené“ (*Un briciolo di gioia... purché sia piena, Edizioni San Paolo, 2018*). Autor čtenáře provází dlouhou cestou hledání – či snad dobývání – plné a pravé radosti, jež se neomezuje na přelétavé okamžiky a stojí na konci poctivé pouti, vyznačující se pokáním, usmířením a také pokorou lidí, kteří se nechají Bohem překvapit. Otec Mirilli si přitom zve za průvodce a téměř ochránce sv. Filipa Neriho, který, jak říká, „radost znalecky ovládl“.

Papež František římského kněze navštívil v jeho periferní farnosti (Tor de 'Schiavi) počátkem letošního května a požehnal stacionář pro postižené mladé lidi, který vznikl v půdních prostorách kostela, na místě bývalého skladiště. Nové prostory, které dnes obývá sedm postižených za asistence dvou řeholnic a jedné laičky, dostaly jméno „Domov radosti“.

„Radosti, kterou všichni potřebujeme“, jak píše Svatý otec v úvodu knižní předmluvy, „radosti, již má zapotřebí každá lidská bytost, stvořená k tomu, aby se radovala z lásky svého Stvořitele. Bez radosti by život byl jako neochucené jídlo, bez chuti a bez zápachu, ale také beze smyslu. Avšak pozor“, podotýká římský biskup, „mluvíme zde o naplněné radosti, nikoli o radosti pomíjivé, prchavé a marnivé, nikoli o té, která jde ruku v ruce s konzumismem a mondénností. Ryzí radost naplňuje srdce člověka, který je milován a také doopravdy miluje. Ježíš nám ji svým životem a učením odkázal jako dar. Zcela jasně to vyplývá z jeho duchovní závěti: „To jsem k vám mluvil, aby moje radost byla ve vás a aby se vaše radost naplnila“ (Jan15,11).

Toto je dědictví, které jsme obdrželi od nebeského Otce“, pokračuje papež František, „jako nejdůležitější bohatství související s našim štěstím. Radost, již Ježíš dával zakoušet hříšníkům, nejposlednějším a skartovaným. Je to plod Božího milosrdenství. Jde o vzácnou perlu, kterou získáme, když si osvojíme logiku služby a sebedarování. Radost ze „skartagonismu“, k níž dospíváme, pokud s Bohem spolupracujeme na tom, aby se z odepisovaných a vyřazovaných lidí stávali protagonisté. Je to „radost z evangelia, která naplňuje srdce a celý život těch, kdo se setkávají s Ježíšem“ (Evangelii gaudium,1)“, připomíná papež František v nové knižní předmluvě.

Svoboda se neomezuje na to, co se právě děje, protože je vždycky přesažná

Itálie. Videoposelstvím papeže Františka se dnes večer v severoitalské Veroně otevřel již osmý ročník čtyřdenního Festivalu o sociálním učení církve, jehož titul zní „Riziko svobody“. Až do neděle se debaty na nejrůznější témata nahlížená optikou katolického sociální nauky zúčastní na dvacet tisíc lidí. Zazní rovněž svědectví o nalezené svobodě, vyproštěné z prostituce či lichvy.

„Letošní téma upozorňuje na skutečnost, že v individualistické společnosti, která pozbyla jakéhokoli smyslu pro přináležitost, je stále obtížnější dosáhnout pravé svobody, vnímané jako sebeurčení a volnost myšlení, pohybu i otevřenosti. Svoboda je dnes nejenom ohrožena, nýbrž bývá zcela popírána“, vysvětluje koordinátor festivalu, **mons. Adriano Vincenzi**.

Touha po svobodě, již Bůh obdaroval své stvoření, častokrát nabyta zvrácených forem a vedla k válkám, nespravedlnosti a porušování lidských práv, připomíná **římský biskup** ve videoposelství:

„Jako křesťané, kteří jsou věrni evangeliu a vědomi odpovědnosti za své bratry, jsme povoláni k bdělé pozornosti, aby „riziko svobody“ neztratilo svůj nejvyšší a závazný význam. Riskovat totiž znamená zapojit se do hry a to je naše první povolání. Všichni společně se máme zasloužit o to, abychom odstranili vše, co muže a ženy obírá o poklad svobody. A zároveň opětovně nalézt chuť oné svobody, schopné pečovat o „společný domov“, který nám Bůh dal.“

Také dnes existují životní situace, ve kterých lidé nemohou uplatnit svou svobodu, ani ji dát v sázku, pokračoval Svatý otec a vyzdvihl trojici takovýchto případů – hmotnou nouzi, nadvládu technologie a redukci člověka na spotřebitele. V souvislosti s prvně jmenovaným ekonomickým odpisem nejde pouze o vykořisťování či útlak, zdůraznil, nýbrž o zcela novýjev: exkluzí jsou zasaženy kořeny sociální sounáležitosti (srov. *Evangelii gaudium*, 53).

„Ti, kteří jsou vylučováni, již ani nejsou vykořisťováni, stává se z nich zkrátka „odpad“. Mluvíme tu o skartační kultuře. Pokud se nějaký muž či žena redukuje na přebytečný odpad, sami na sobě zakoušejí nejenom záporné důsledky cizí svobody, nýbrž také zpronevěru své vlastní svobody a možnosti vsadit ji v sázku za sebe, svou rodinu, dobrý, spravedlivý a důstojný život.“

Na svobodu rovněž nežádoucím vlivem působí technologický rozvoj, jestliže jej nedoprovází příslušný hodnotový vývoj, zodpovědnost a zralé svědomí. Vytrácí se tak smysl pro meze a následkem toho již nevidíme epochální problémy, které před námi stojí. Absolutizace techniky se může obrátit proti člověku, varoval papež a popsal třetí negativní situaci, tedy omezení člověka na spotřebitele.

„Svoboda, s níž je možné riskovat, zde zůstává pouhou iluzí. Toto paradigma namlouvá všem, že jsou svobodní, dokud si uchovají domnělou svobodu konzumovat, ačkoli ve skutečnosti má svobodu menšina, držící ekonomickou a finanční moc. Nejde o svobodu, nýbrž otroctví, ve kterém pak každodennost poznamenává rezignace, nedůvěra, strach a uzavřenost.“

Navzdory těmto úchylkám se z lidského nitra nikdy nevytratí touha po riskování s vlastní svobodou, díky které mnozí lidé nemají strach vydat se proti proudu a osvojit si střídmy a solidární životní styl. Stávají se tak odpovědí na otroctví nejrůznějšího druhu, protože se pohybují svobodně a v ostatních odkrývají skrytou touhu po konání dobra.

„Prožívaná svoboda se neomezuje na nakládání s tím, co se právě děje, neboť v sobě vždy nese přesah. Svoboda nezabíjí sny, nýbrž buduje v životě to, po čem mnozí touží, avšak nemají odvahu následovat. Svoboda obnáší trvalou výzvu – okouzljuje, uchvacuje, dodává odvahu, přivádí ke snění, vytváří naději, investuje do dobra, věří v budoucnost. Obsahuje tudíž sílu mocnější než jakékoli otroctví. Svět potřebuje svobodné lidi!“

Člověk nicméně roste, dozrává a posvěcuje se, čím více vstupuje do vztahu, vychází sám ze sebe, žije ve společenství s Bohem, druhými lidmi a vším stvořením. Tak ve své vlastní existenci uskutečňuje onen trojiční dynamismus, který do něj už od stvoření Bůh vtiskl, upozornil Svätý otec v závěru videoposelství, jímž zahájil italský Festival sociální nauky církve.

„Všechno je propojené a to nás zve k tomu, abychom rozvíjeli spiritualitu globální solidarity, která pramení z trojičního tajemství. Z toho důvodu lidská svoboda odhalí sama sebe v nejzazší hloubce jedině tehdy, jestliže pochopí, že byla stvořena a nesena láskyplnou svobodou Otce, který se zjevuje v milosrdné Synově tváři. Před jeho soucitným zrakem se každý člověk může znovu vydávat na pouť, při níž dává svou svobodu v sázku.“

23.11.2018

Každý sedmý křesťan pronásledován pro víru

Itálie. Každý sedmý křesťan žije v zemi, kde je jeho víra pronásledovaná. Podle zprávy o náboženské svobodě zpracované papežskou nadací Pomoc trpící církvi je dnes pronásledováno 300 milionů vyznavačů Krista.

Zpráva, zveřejňovaná každé dva roky, tentokrát analyzuje situaci ve 196 zemích. Ukazuje, že křesťanská komunita trpí různými formami útlaku a netolerance více než jiné. Vzestupnou tendenci má však také porušování náboženské svobody vůči dalším vyznáním. Studie uvádí incidenty a závažné projevy diskriminace shromážděné díky spolupracovníkům projektu ve více než 150 zemích světa. Poukazuje na hradbu lhostejnosti a mlčení vůči nuceným konverzím či manželstvím, atentátům, únosům, ničení míst kultu a náboženských symbolů, svévolnému zatýkání, obvinění z rouhání a nejrůznějším druhům kontroly náboženství a omezování veřejného kultu.

Papežská nadace Pomoc trpící církvi (Kirche in Not) vypočítává 38 zemí, v nichž dochází k těžkému či extrémnímu porušování náboženské svobody, z toho 21 označuje přímo za místa pronásledování křesťanů. Podle očekávání mezi ně patří Pákistán, Saúdská Arábie nebo Severní Korea. Na seznamu však nechybí ani Čína, Indie, Palestina, Sýrie nebo Irák (kromě jmenovaných jsou to dále Afgánistán, Bangladéš, Barma, Eritrea, Idonésie, Libye, Niger,

Nigérie, Somálsko, Súdán, Turkmenistán, Uzbekistán a Jemen). Zemí, kde jsou křesťané diskriminováni, vypočítává raport celkem 17. Poprvé mezi ně bylo započteno Rusko nebo Kyrgyzstán (kromě těchto dvou to jsou: Alžírsko, Ázerbájdžán, Bhúktán, Brunea, Egypt, Irán, Kazachstán, Laos, Maldivy, Mauretánie, Katar, Tádžikistán, Turecko, Ukrajina a Vietnam). 61 % světové populace žije v zemích, kde náboženská svoboda není respektována.

V sedmnácti ze zmíněných 38 států se situace za poslední dva roky zhoršila. Zatímco v dalších, jako je Severní Korea, Saúdská Arábie, Nigéri, Afgánistán a Eritrea zůstala beze změn, neboť – jak uvádí papežská nadace – je tak špatná, že nemůže být horší. Přesto raport přináší také zmínky o náznacích pozitivního vývoje. Významně se snížilo násilí páchané islamistickou skupinou aš-Šabáb v Tanzánii a v Keni, které v minulém raportu spadaly do kategorie zemí pronásledujících křesťany, zatímco v letech 2016-18 byly zařazeny mezi „neklasifikované“. Úspěch vojenských kampaní proti tzv. Islámskému státu a dalším extrémistickým skupinám však jistým způsobem „zakryl“ šíření dalších militantních islamistických skupin v Africe, na Blízkém východě a v Asii. Islámský fundamentalismus je přítomen ve 22 zemích, v nichž žije celkem 1 miliarda 337 milionů lidí.

Raport nadace Pomoc trpící církvi upozorňuje také na to, že v zemích jako Indie, Čína, Pákistán nebo Barma jde nárůst náboženského pronásledování ruku v ruce se sílícími utranacionalistickými tendencemi. Zpráva poukazuje zejména na případ Indie, kde jsou na vzestupu případy násilností namířených proti náboženským menšinám. Stále častěji dochází k identifikaci federálního státu výlučně s hinduismem a nárůstu nacionalismu, který považuje náboženské menšiny za ohrožení pro jednotu země. Mezi státy nepřátelské vůči všem náboženstvím, zavádějícím restriktivně silně omezující svobodu náboženských projevů poukazuje raport na Čínu, kde v posledních dvou letech přijala vláda nová opatření proti konfesním skupinám odolávajícím dominiu komunistické strany. V muslimských státech posiluje pronásledování prohlubující se konflikt mezi sunnity a šíity.

Pomoc trpící církvi kritizuje také postoj západních zemí, které lhostejně přihlížejí pronásledování křesťanů na světě. Pozornost médií se zaměřuje téměř výlučně na boj s tzv. Islámským státem a podceňuje rozvoj islamismu v dalších regionech Afriky, Blízkého východu a Asie. Zpráva si všímá také nárůstu antisemitismu v Evropě, který je „často spojen s růstem militantního islámu“. Připomíná, že ve Francii, kde je židovská komunita největší v Evropě (zhruba 500 tisíc členů) byl dokumentován rekordní počet antisemitských útoků a projevů násilí proti židovským kulturním a náboženským institucím. V minulých dvou letech došlo také k vlně teroristických útoků na Západě, zejména v Evropě. Nadace Pomoc trpící církvi rovněž podotýká, že většina západních vlád nespokytla nutnou a naléhavou pomoc menšinovým konfesním skupinám, zejména těm uprchlíkům, kteří se chtějí vrátit domů do zemí, z nichž byli nuceni uprchnout“.

Asia Bibi stále čeká na nabídku azylu

Pákistán. Tři týdny po ohlášení rozsudku nejvyššího soudu, který zprostil Asii Bibi viny, zůstává tato žena nadále v Pákistánu a žije v obavách o život svůj i své rodiny. Objevily se informace o tom, že islamisté vyhlásili hon na rodinu této statečné křesťanky. Prohledávají dům od domu a porovnávají jejich obyvatele s fotografiemi blízkých této „rouhačky“, zozeslanými na telefony fundamentalistů.

Zprávu rozšířil John Pontifex z britského úřadu papežské nadace Pomoc trpící církvi, která je v kontaktu s rodinou Asii Bibi. „V poslední době museli opakovaně měnit místo pobytu, aby nebyli chyceni. Dcery Asie Bibi se odvažují ven pouze za soumraku a zakrývají si tvář,“ uvedl John Pontifex. Jak dodává, rodina žije ve strachu a uvědomuje si, že pokud se jí nepodaří vyjet za hranice, čeká ji strašná budoucnost.

Mezitím právník pákistánské křesťanky, který v obavách o život utekl z Pákistánu do Evropy, na tiskové konferenci ve Frankfurtu uvedl, že „ve skutečnosti žádná západní vláda dosud

otevřeně a jednoznačně nedeklarovala připravenost přijmout Asii Bibi a její rodinu“. „Doufám, že se jim západní svět skutečně pokouší pomoci,“ uved Saif-ul-Malook. Dodal také, že při rozhovoru s Asiou na téma opuštění země, jej ještě ve vězení ujistila, že rozhodnutí o tom, kam vyjet, ponechá na lidech, kteří ji podporují, protože až do chvíle zatčení nikdy neopustila svou vesnici. „Myslím si, že každá země, která zajistí její rodině bezpečný a důstojný život, je pro ní akceptovatelná,“ zdůraznil Saif-ul-Malook.